

BISERIC'A si SCOL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literaria si economica.

Ese o data in septemana: Duminéc'a.

Pretiuu abonamentulu:		Pretiuu insertiuniloru:		Corespondintiele sè se adreseze Redactiune dela „BISERIC'A si SCOL'A“ in Aradu, la institutul pedagogicu-teologicu, éra banii la secretariatulu consistoriului romanu ortodoxu din Aradu.
Pentru Austro-Ungari'a pe ann . . .	5 fl. — cr.	Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu	cam 150 cuvinte 3 fl., pana la 200 cuvinte	
„ „ „ „ 1/2 ann . . .	2 „ 50 „		4 fl. si mai sus 5 fl. v. a.	
Pentru Romani'a si strainetate pe ann . . .	7 „ — „			
„ „ „ „ 1/2 „ . . .	3 „ 50 „			

Diferintiile doctrinare intre biseric'a gr. catholica (unita) si biseric'a ortodoxa orientala.

„Mari'a Ta! Ce deschilinire se afla intre uniti (gr. catolici) si neuniti (ortodoxi)? Noi amu auditu dela ómeni vrednici, cà unati'a e legea cea mai buna si mai vechia.“ Aceste cuvinte le-au adresatu Preasantiei Sale, Episcopului nostru eparchiotu, nu de multu, nisee crestini din partile Banatului temisianu, cari nemultumiti cu preotulu loru, incercara la episcopi'a din Logosiu, ca se tréca la biseric'a romana unita cu biseric'a apuséna.

In scopulu d'a aretá publiculu cetitoriu care nu se ocupa cu teologi'a si dogmele biserice, adeverulu in faci'a cuvintelu de mai susu, ni-am propusu a espune in scurtu diferintiile doctrinari intre biseric'a unita gr. catholica, si a nóstra cea ortodoxa. Acést'a cauta se-o facemu cu atátu mai vertosu cà am observatu cum adeseori autorii de opere teologice si chiar dogmatice din biseric'a gr. catholica romana, sub masc'a romanismului ceru patronagiulu si recomandatiunea episcopiloru nostri pentru respandirea operelu loru! In adeveru mintea ni sta in locu de atáta cutesantia si insulta din partea fratiloru nostri de confessiunea gr. catholica.

Biseric'a ortodoxa s'a destinsu totdeuna de biseric'a apuséna papala prin spiritulu seu de tolerantia. Respectamu libertatea religionara in crestinismu, si nu obtrudemu, ci lasamu fiacarui a-se convinge insusi de veritatea doctrineloru profesate de biseric'a dreptu-credintiósá a resaritului, din carea face parte si biseric'a nóstra. Toleranti'a in sa e pecatu daca trece in indiferentismu, daca stamu nepasatori la atacurile indreptate asupra doctrineloru biserice, cu scopu de a-le schimonosí ori falsificá; pentrucà crestinismulu flindu o doctrina revelata, elu este unu depositu pretiosu, pe care biseric'a are detorinti'a se-lu padiésca intactu si curatu, si a-lu transmite generatiunei viitoare astfelu cum ea l'a primitu: Tiene chipulu cuvintelu celoru sanatóse, cari ai auditu dela mine in credintia si iubire, care este in Iisus Christosu. Luc-

ralu bunu celu incredintiatu tie se-lu pazesci prin spiritulu celu santu, care locuesce in noi.“ (II. Tim. I. 13. 14).

Apoi, daca prelatii bisericei gr. catolice romane vedu periclitata biseric'a loru, prin impregiurarea ea, copii scolari de religiunea gr. catholica in parochiile mestecate frecuentéza scólele romaniloru ortodoxi *) pentru ce se toleramu noi propagand'a, ce unati'a face in ascunsu si pe facia in biseric'a nostra?

Pentru ce prelatii nostri nu dau invetiaturi pastorale poporului si clerului asupra asiédiamintelu biserice ortodoxe, si pentru ce nu au ei curagiulu si zelulu prelatiloru uniti intru consolidarea si aperearea biserice de amagirile eterodoxiloru?

Teori'a despre inalt'a anticitate a unirei cu biseric'a Romei si salutea isvorita din acésta unire este atátu de eronata incátu numai cei ignoranti de istori'a biserice i potu dá insemnatatea pretinsa de teologii gr. catholici. Biseric'a lui Cristosu are patru calitati escelente, ce le marturisimu in simbolulu credintiei; ea e un'a, santa, sobornica (catholica, de atóta lumea) si apostolica; numai o astfelu de biserica póte fi depositar'a veritatii revelate, si veritatea doctrineloru sale ea o constata prin marturisirea constanta si nevariabila: „Quod semper, ubique et ab omnibus creditum fuit.“

Bisericile existente fiacarea si-disputa veritatea in partea sa. Biseric'a romano-catholica pretinde a fi adeverulu numai in ea, in sa istori'a marturisesce claru de inovatiunile, ce a introdusu in invetiamentulu seu dogmaticu precum si in constitutiunea sa. Biseric'a anglicana si bisericile protestante, dicu cà prin reformatiune ele au renoitu legaturile cu biseric'a primitiva. Biseric'a gr. catholica de asemenea pretinde a-se fi intorsu la biseric'a primitiva prin unirea sa cu biseric'a Romei; in sa bisericile anglicana, protestanta si uniata nu potu negá cà, doctrin'a ce ele au dechiarat'o ca adeverata in timpulu reformatiunei si

*) A se vedé pastoral'a Metropolitulu din Blasiu, Ioanu Vancea, in „Foi'a Scolastica nr. 20. a. c.“

alu unatiei, nu este aceea ce ele o profosau cu unu secolu mai nainte; prin urmare, ele nu potu avé pre-tentiunea la o esistintia una si continua. Doctrin'a revelata n'a fostu pentru ele o mostenire primita si transmisa fora intrerumpere din generatiune in gene-ratiune, dela Iisus Christosu pana in dilele nóstre. „Numai pentru biseric'a catholica orientala singur'a, chrestinismulu a fostu o mostenire de acestu felu, dice unu eruditu teologu ortodoxu, si pentru acést'a marturisirea sa actuala ecuivaléza cu aceea a seco-lului apostolicu. Invetiamentulu seu este ecoulu fidelu alu scrieriloru si alu predicarei apostoliloru, alu invetiamentului parintiloru, alu decreteloru sínódeloru ecumenice. Ea a asistatu la tóte transformările ce s'au facutu crestinismului in occidentu. Mai vechia decâtu biseric'a romano-catholica, ea a fostu martora la tóte actele papalitatii si a insemnatu inovatiunile ei succe-sive; ea a asistatu la nascerea tuturoru bisericiloru, a tuturoru secteloru, si, in midiloculu miscariloru in sense contrarie care agitau spiritele, ea a remasu nemiscata, cu firmitate atasiata de acésta recomandatie a santului Pavelu: Pazesece depositulu!

Biseric'a gr. catholica romana, prin unírea cu biseric'a papala, nu numai cà a ruptu unitatea esis-tintiei sale, ci nici dela unire incoce nu a remasu una in esistintia sa, prin urmare ea are mai pucinu dreptu la isvorulu primitivu. Uniunea bisericeii gr. catholice, s'a facutu precum se scie numai in patru puncte: 1) Pap'a dela Rom'a este capulu vediutu a tóta biseric'a crestina din lume; 2) pana azima este materia destula pentru tain'a eucharistiei; 3) afora de ceriu, scaunulu fericitiloru, si de iadu, prinsórea osan-ditiloru, mai este unu alu treilea locu in care se tienu sufletele cele necuratite si se caratie; 4) Duchulu santu a treia facia in treime, purcede dela Tatalu si dela Fiulu. „Aceste sunt punctele unirei, acceptate de bi-seric'a gr. catholica, ér la mai multe, a dechiaratu sinodulu dela Alba Iulia, unde s'a decretatu uniunea, ea se nu se constringa sub nici unu pretestu.

Ne intrebamu acum, mantienutu-a biseric'a gr. catholica uniunea in sensulu si form'a hotarita de sinodulu de Alba Iulia? Nu. Precum vomu vedé, ea a introdusu in invetiamentulu seu, constitutiunea si disci-plin'a sa tóte inovatiunile succesive a le papismului.

(va urmá).

Creatiunea si desvoltarea spirituala primitiva a omenimei.

IX.

Ajungundu omenimea in pusetiunea se dispuna si de timpu liberu adeca se nu-lu intrebuintieze totu intru sustie-nera propria, ci se pota grigi si de desvoltarea spirituala, nu a avutu in catro se-si inderepteze privirea, de câtu nu-mai la natura. Crescundu cultur'a, ómenii incepura a vedé in natura totu mai multa viétia, carea in fine o estinsera pana in cele mai ascunse párti ale sale; dar densii ca atari nu avura nici una influintia asupra vietii naturei; acést'a nu aterná intru nemica dela densii, ma! ii dominá, de aceea trebui se li-se manifesteze ca una viétia mai inalta, in

multe privintie misteriosa si spirituala. Presimtirea acestei vietie superioare petrunse mai antáiu pre ómenii, dar li lipsiá legatur'a multeloru poteri ale naturei, care erau despar-tite si independinte si aveau valoare mai mare séu mai mica dupa cumu li-eráu si influintiele si actiunile; pre unele le iubiau, ér de altele se temeau, unele eráu bune altele rele. Spre a cunosce nessulu celu adevratu se recerura contem-platiuni de seculi; numai experientie îndelungate potura medilocí si recunosce regularitatea fenomeneloru si cà to-tulu se schimba pre incetulu, pana si ce se parea mai ina-nte nevariabilu, dar totu de-un'a uniformu. Astu-feliu se for-má pre incetulu ideea despre sumburele séu oulu lumei si apoi despre formarea lumei pre incetulu.

Mai tote rasele si-formara deosebite pareri despre nascerea si desvoltarea lumei, dar mai in tote aflamu câte cev'a comunu. Unele teorí de aceste suntu atátu de corecte in câtu abia timpurile mai noue le au potutu reconstitui astu-feliu; de aici se esplica si assertiunea unor'a, cà odi-niora au infloritu scientiele naturali, ceea ce nu e adevratu de óra-ce in vechime nu au esistatu scientie naturali, ci nu-mai poesii despre natura, care pote se fia fostu in unele pri-ventie adeverate; dar si adevurul remane poesia, daca nu e recunoscutu ca necessariu si spre acést'a a lipsitu bas'a — propri'a cugetare científica, precumu si scrutarile scientifice pre terenulu naturei. Numai ambele rase principale, si in specia si de aici numai unele sementii desvoltara cosmologi'a consecente, si din acést'a apoi teo-goni'a; unele sementii din contra remasera inderatu, pentru cà mai târdiu se intre in cerculu culturei superioare cu pò-teri june si nedebilitate. Dar poesiele acele datara dela bar-bati celebri, cari se ivira prea de tempuriu; ele se desvol-tara numai pre incetulu si nu fia cine si-fach idee adeve-rata despre densele, de aceea le si aflámu sub forme deo-sebite. In modulu acést'a se schimbara tote poesiele séu credintiele acele indata dupa nascere si in fine se prepa-dira, cà-ei poporulu le schimbá si le-prelucrà dupa cumu le-tienú mai acomodate impregiurárilor sale, si dupa cumu le-precepú. S'ar potea afirmá si contrariulu, cà modificarile acele nu s'au facutu cu medilocirea poporului; dar aici tre-buie se observámu, cà singuratecii nu potu sterge, ceea ce s'a inradecinatú odata in poporu, precumu nici introduce ceva strainu. Starea poporului din cutare timpu, assemenea referintiele sale relegióse si sociali corespundu la cultur'a si la necessitatile maioritatiei poporului; nu trebuie se tre-cemu cu vederea, cà si religiunile nu erau alt'a de câtu nisece forme superioare ale ideiloru de mai inainte si cà nu s'au potutu nasce fora numai din lupt'a cu contrariulu, prin urmare de odata cu contrastulu. In timpurile primitive con-trastulu acést'a trecú dela rassa la rassa si asia mai de-parte pana in urma dela individu la individu, prin ce si timpurile au capetatu caracteru deosebitu. Dreptu aceea amu potea crede usioru, cà nisuintiele aceste au fostu numai nisece probe zadarnice si nefolositorie spre cultura spirituala superioara; dar spiritulu omenesu nu a lucratu nici odata in desiertu, ceea ce a obtienutu odata, aceea nu s'a mai pier-dutu. Acést'a inse e adevuru, cà popórale s'au prea storsu prin astu-feliu de incordari, ele nici nu au potutu pro-mová nici conservá cultur'a obtienuta, plant'a cea juna nu a mai potutu prosperá in pamentulu vechiu, numai aiurea si-aflá putere noua de viétia. Daca s'au plantatu cu forti'a in pamentu neacomodatú sumburii unei vietie mai inalte spirituale, atunci ei se desvoltara in direc-tiune opuse si adese ori chiaru in contrastu cu bas'a; la din contra devenira pilastri ai desvoltarei spirituale. Rele-giunea si modulu, cumu a fostu ea preceptata, stete in lega-tura strinsa cu tóte referintiele popóraloru si se imprimá adencu in scientia, arta si chiaru si in viétia; asiá dara dens'a ni-ofere barometrulu celu mai siguru despre cultur'a fia cãrui poporu, daca nu vomu intielege sub acést'a de câtu una scientia simpla, pentru-cà se scie cà scientia, care nu

conduce la suprem'a cunoscintia, prin urmare nici la suprem'a cultura morala, aceea e numai spoiala, adeca siarlantaria.

Cele doue relegiuni principale din vechime consuna in multe privintie, de óra-ce amendou se baseza pre procesele, ce le observara ómenii in natura; diferinti'a consta in parerile ce si-le facura despre cauzele acelor procese. Un'a recunoscú de unitate materi'a; din acést'a s'au dezvoltatu cele vediute si cele nevediute, lumea intrega printr-o imboldire din intemplanare, si apoi tote se rentorna érași in materialu. Ideea acést'a in decursu de mii de ania strebatutu prin cercuri totu mai mari, dar si astádi mai are influentia mare numai cátu acumu se manifesteza in forma deschissa, pre candu atunci jacea ascunsa sub forme deosebite. Professarii acestei idei se incercara se o-consolideze afirmandu, cá lumea dateza din veci, prin ce ar disparé emanatiunea cea fara cauza; dar nu cugetara, cá greutátile remanu si mai departe si cá adeveratele sciintie naturali nu se potu uní cu atare afirmare; in suit'a acestora se afla tóte institutiunile, care prefacu viéti'a mai fina, si-i inmaltiescu placerile, asemenea hierarchi'a precumu si castele, din care si in timpurile nóstre au mai remasu numirea „spiritu de caste.“ Cea alalta directiune recunoscú una cauza primitiva pentru totu ce exista in lume si caus'a acést'a e dumnedieu celu nenascutu, infinitu si atotu-potericu, inteligenti'a suprema, care cugeta neincetatu si creéza cugetandu; opulu seu de creatiune — eternu ca si densulu se prefacu trupu si sufletu, se prefacu lume, in care intra densulu, pre care o conduce si apoi érași o-rentóree la sine. Relegiunea acést'a nu se validitá pre timpulu si in loculu unde s'a desvoltatu; de óra-ce poruria s'a aflatu in lupta cu cea alalta, prin urmare numai pre incetulu si-a facutu cale. Urmárele sale necesare asiá dara inca nu se ivira si form'a patriarchala de guvernare trecú in despotismu perfectu. Popórale, care remasera pre una trépta inferioara, aflanduse afora de cerculu acést'a culturalu, starnira totu de un'a atentiunea celor alalte si astu-feliu le-scuitira de decadentia tempuria; ér candu se aflara aceste in decadentia, atunci densele renoira sangele celu coruptu si indussera poteri próspete in organismulu celu desnervatu alu societátiei. Considerandu si aici lucrulu numai superficialu, usioru ni-amu poté esprimá parerea de reu, pentru ce nu au progressatu toti ómenii intr'o forma si de ce nu au ajunsu cu toti la adeveru, si apoi intru acést'a se aflámu lips'a de ordine in lucrurile terestre. Dar daca ar fi cugetatu toti ómenii intr'o forma, in fine nu ar' mai fi cugetatu nimene, pentru-cá numai cugetandu altulu altumentrea devinu si eu in pussetiunea de a cugetá. Daca ar' fi progressatu toti ómenii intr'o forma, atunci in scurtu timpu ar' fi incetatu ori ce progressu, séu altmentrea vorbindu, omulu nu s'ar fi facutu omu. Ordinea si intieptiunea cea mai mare jace chiaru in stadiule, pe care le recunoscemu adese ori defectuosse.

Raportulu continuu dintre omu si natura forméza punctulu celu mai memorabilu in istori'a desvoltarei spiritului. Crescundu cultur'a, natur'a capetá viétia, pana candu in fine tóte partile sale se inaltara la fiintie spirituali autonome. Ómenii se incercara se reduca la unitate cele ce nu stetera in nici una legatura, de unde apoi se nascura primele speculatiuni si poesii despre domnedieu si natura. Dupa aceea probara se despartiesca spiritulu de natura, ideea despre spiritulu se emancipéza totu mai multu de sub materia, dar poesiele se continua, totu odata se desvolta inse si cugetarea científica. Aici se intemplan unu tropu, poesiele se retragu pre incetulu din aintea progresselor cugetárei pure. Natur'a devine din ce in ce mai subordinata, spiritulu se eliberéza cu totul de materia, domnedieu ésa de totu din natura, si numai acumu se ivescu sciintiele naturali. Spre a esplicá schimbarile ce se intemplan in lucrurile materiali si spre a nu induce érași spiritulu in natura, ómenii aflara

de lipsa se introduca cuventulu „potere,“ intielegundu sub densulu caus'a necunoscuta si misteriosa a tuturor fenomenelor visibile. Ómenii potura scrutá in tóte directiunile organismulu celu mortu alu lumii, lu-despartira si nu mai avú insemnatatea de întregu, prin ce se nimici si legatur'a interna ce i-o dedita ómenii mai inainte. Tóte aceste fura de lipsa si in specia despartirea, pentru ca se se póta cunósce si lucrurile cele mai mici, de óra-ce, din cele mici trebuie se se reconstituésca odata cele mare.

Dupa ce incetara ómenii de a se mai multumí cu poesi'a, ocupatiunea lor a fostu se cuprinda lumea reala asia precumu e in fapta, pentru ce e asia si pentru ce a trebuitu se se faca asia. Resolvarea acestoru probleme grele si fórté inalte s'a potutu prepará numai deprindiendu-si ómenii spiritulu cu lucruri singuratece si bagatele, apoi facundu dintr'aceste nisce cercuri si reducundule in specie la aceeași cauza. Progressarea sciintieloru naturali provocá una multime de treorii si pareri despre natura, si fiindu-cá si-aveau radecin'a numai in lucruri singuratece, nu contineau nici unu adeveru, un'a contradiceala cea alalta, si apoi se nimiciau imprumutatu. In timpurile nostre lucréza ómenii din tóte poterile se restablésca nesselu si ajunga la unitate; dar spre acést'a se receru scrutári scientificé si chiaru intru acést'a jace caracterulu timpului nostru se edifice pre basa sigura. Nisuintiele filosofilor de a ajunge la acea unitate numai de aceea sunt atátu de discreditate, pentru-cá nu se ocupa seu de locu séu numai superficiale cu sciintiele naturali. Cursulu acést'a de desvoltare se pare a avé forme de cercu; in fapta inse nu e asia, pentru-cá de una parte omulu cuprinde natur'a cu poesi'a cea presintitoria a junetiei, pre de alt'a inse érași astu-feliu, dar acumu dupa preceptele mentiei sanetose. In period'a prima intuitiunea naturei si relegiunea fura poruria unite si se desfasurara impreuna; intr'a dou'a inse relegiunea se despartí de natura, deveni autonoma, dar si stationaria si eschisiva. Cugete-si cineva cátu de aprópe séu cátu de departe incordárele moderne de acelu scopu, totusi acolo si-au tóte isvorulu; cui i-place se fia atentu, acél'a va aflá aceeași misicare in relegiune si in referintiele sociali ca si in sciintie.

Tóte stadiule din viéti'a ómeniei suntu membrii unei catene mari si se conditiunéza reciprocu. Din intuitiunea primitiva a naturei se nascura stadiule cele religióse si morali, si de aici apoi cele sociali. Sciintiele inca aterna astu-feliu de olalta si pre a li-precepe desvoltarea se recere a i-cunósce bine întregu processulu. Mai susu amu aretatu, cá omulu, aflandu-se pre trépta inferióra, se tienú numai pre sine indreptatitu si cá numai pre a dou'a trépta se tredí intrensulu viéti'a familiara. ceea ce i-domolí in cátu-va eschisivitaea, si acumu famili'a, ca cercu pásí in loculu individului. Primulu contrastu dintre barbatu si femee insemná primulu medilocu de emancipare a spiritului; in familia la inceputu capulu fú domnu nemagrinitu preste toti ai sei si numai dupa ce se mai desvoltá cultur'a si-pierdú din valóre stadiulu acést'a. Libertatea personala se mai restrinsa apoi, dupa ce mai multe familii formara unu trunchiu in carele toti si-recunoscura drepturi egali; dar ast'a a insemnatu numai una simpla concessiune conformu necessitátiloru esterne si nici de cátu nu recunóscearea drepturiloru din convingere. Impreunárele acele adese ori au fostu fórté vage si capii familielor conduceau la olalta afacerile comune; in timpuri sinistre conducerea se concredíu si unui'a, si facia de acést'a toti ceialalti si-restrinsera dreptulu. Prin resboie si cuceriri stadiulu acést'a se consolidá si se estinse; din regimulu de familia se nascú apoi poterea domnitória. Regentulu deci se facú astu-feliu portatoriulu drepturiloru fia carui singuratecu, se intielege cá prin consensulu voluntariu alu acestor'a, si in fine densulu si-si eserciá dreptulu intru tóte si arbitrariu. Pre timpulu despotieloru, daca cineva nu se indestuliá cu proce-

dur'a guvernului, si daca avea destui aderenti se siliá si i si succedea se restórne pe antecessoru si se devina insusi despotu, pana candu li-placea la cei ce l'au intronatu. Despotii-si formau asia numi'ta „curte“, adeca la unele persóne din giurulu loru li-concredea pussetiuni distinsé; dar acesti'a precum si toti mai marii poporului, erau mai mari numai facia de poporu, inaintea principelui cu totii erau egali. Popórale mongolice si-luara de sine-si acésta directiune, dar cele ariane numai dupa cuceriri si dupa ce venira in atingere cu popóra, care aveau alte directiuni. Poterea regésca inse nu se desvoltá preste totu loculu intr'o forma, corifeiloru li-succedea câte odata a o-tiené in freu si a-si asigurá ifluinti'a in mesura mai mare séu mai mica. In modulu acest'a se formá nobilimea cu tóte subimpartirile sale, incependu dela nobilimea domnitória, pana la servitorii splendórei regesci, cari totii aveau privilegie deosebite din nascere. Institutiunea ast'a o aflámu mai alesu la popórale ariane. Relatiunile de feliulu acest'a fura cu deosebire favorite, cand se cucerirá vre o tíera, si una parte a poporatiunei primitive se contopiá cu invingatorii, si acum amestecatur'a aceea erá mai pucin considerata de cátu rass'a cea pura. Aici se obsérva dejá influinti'a celeialalte directiuni, dar la promovarea stadielor acestor'a contribuí multu si una institutiune de origine ariana. Fia care trunchiu se tienu numai pre sine de indreptatitu, si daca potea supune pre celalaltu, atunci si-facea sclavi pre apartienetorii lui; dar si membrii acelu trunchiu inca si-poteau pierde libertatea. Din elementele aceste se desvoltá poporatiunea noua facia de carea, ceialalti ocupara pusetiune mai inalta. Democratiele Greciei nu au fostu alt'a, de cátu domni'a taturorú civilorú proprii facia de intréga poporatiunea, care erá multu mai numerósa. In timpulú acest'a nici cá ni-potemu cugetá la recunóscerea de drepturi universali omenesci, cu tóte cá relegiunea persiana profesá acést'a, ér crestinismulu si-o facú de basa.

In cursulu acestorú desvoltári de referintie sociali, ómenii remasera standu pre deosebite trepte, ceea ce se mai póte vedé si in presente. De candu se impreunara mai multe familii si formara cercu mai mare, de atunci se nascu alta directiune, in care nici membrii singurateci nu aveau acelesi drepturi: acést'a conduse la institutiunea de caste si la hierarchia cu unu rege in frunte, dar numai pro forma. Amendoue directiunile se intalnira consolidandu-se si pre candu se ivi crestinismulu disparuse libertatea de pre pamentu, decadinti'a morala deveni totu mai mare, ceea ce necesitá trecerea la una era noua. De si trebuie se condamnámu institutiunea de caste si hierarchi'a ca nemorale din fundamentu, dar mai multu pentru midlócele, de care se folosiau spre sustinere, pre de alta parte trebuie totusi se admitemu, cá aceste au fostu unicele cause, la desvoltarea tempuri'a a culturai spirituale si materiale. Unu cercu micu de barbati fora grigi si ocupatiuni de alta natura traí numai pentru scrutári scientificé si ajunse inca de multu la rezultate relativu insemnate. Preotii Egiptului, Chaldeii din Babilon, Brahmanii din Indi'a ni-areta unu siru lungu de barbati cu durata milenaria, cari se ocupara cu toti ramii scientiei omenesci si cari straplantara in posteritate rezultatele osteneleloru loru. In prunci'a sa scienti'a fu proprietate la pucini ómeni si fu invaluita in secretu nepenetraveru; dar marginile acele caditura, scienti'a strabatá cercuri totu mai estinsé si se va totu estinde pentru cá se inalte viéti'a spirituala, de óra-ce ast'a i-e misiunea.

Daca voimu se ne-tienemu de adeveru si se consultámu fora de preocupatiune istori'a milenielorú, atunci trebuie se presupunemu, cá in natura, precumu si in terenulu spiritului tóte lucrurile s'au desvoltatu, pre incetulu, dar dupa acelesi legi. Viéti'a spirituala a omenimei e numai una trépta superiora a vietiei universali, circuitu nu esista, fora numai desvoltare progressiva. Ori ce regressu séu stagnare e numai paruta, aici se aduna si se fortifica poterile, buna ora ca si

pre tempulu marilorú periode de creatiune; resistanti'a o nimicescu cu vehementia si conducu lumea inainte. E lege suprema divina, ca toti ómenii se tréca intr'unu stadiu mai inaltu, daca esu dintr'altulu. Libertatea vointiei prin acést'a nu e restrinsa, fia care omu póte ascultá séu lucrá contra ordinatiunilorú divine, unu poporu intregu póte intrá in acéveratulu cercu de cultura, séu i-se póte opune cu totulu, acést'a nu produce nici una diferintia, totalitatea progreséza si nici una potere de pre pamentu nu póte impiedecá séu nimicé scopurile creatoriului. Omenimea face istori'a dupa vointia líbera si se pare a nu fi legata de nici una lege; rezultatulu intregéi istorii este inse progressulu generalu, si aici nu e nici unu arbitriu, ci legea prima, suprema si divina. Fia care poporu, ce se subtrage dela progressulu generalu, regreséza spiritualminte si decadinti'a sa se aréta fora intardiare in tóte stadiiele sale, si numai arare ori se mai póte emancipá.

Progressulu spiritualu se preparéza numai pre incetulu, si apoi se pare cá de odata se inaltia. Acelesi idei se ivescu apoi de odata in mii de ómeni, si dupa aceea unii esprima acee, ce esistá dejá in mai multi. Atare directiune generala in cugetare nu o póte produce unu singuru omu, ea e mai cu seama actiunea toturorú impregiurárilorú din cutare timpu. Daca totalitatea séu numai pluralitatea ómenilorú cugeta intr'o forma, atunci densii aparú insuflati de acelasi spiritu, si acést'a se numesce apoi „spiritulu timpului“. Dela activitatea cutáruí timpu aterna stadiiele sale, si apoi amendoue aceste forméza ceea ce numimu timpu in forma típica. Astu-feliu intielegendu timpulú, lu-potemu compará cu una potere, ale cárei impulse lucréza asupra ómenilorú si producu intr'acesti'a reactiuni, care ieau forme de representatiuni mai multu séu mai pucinu chiare, si ale cároru directiuni aterna dela legea progressului. Cugetarea conduce la spressiune, ér acést'a la fapte; ómenii se incérca se-si realizeze ideile si astu-feliu forméza unu timpu nou, carele éra si continua se lucre mai departe. Cine combate timpulú, acelu fortifica impulsele si li-acceleréza actiunile; de atari dusimani inca este lipsa, pentru-cá densii provóca energia, unde s'a incubatu amortirea, acesti'a escitéza si producu tocmai contrariulu dela ceea ce intentiunau. De candu se respandira directiunile primitive, dimpreuna cu graduatiunilorú loru pre la tóte popórale civilisate, de atunci membrii aceleiasi societáti si-stau in facia. Ideile, ce se ivescu prea de timpuriu, trecu pre ici in colo si se pierdu, pentru ca se se renasca mai tárdiu; daca e numai preparatu timpulú, atunci combatentii se redica din tóte pártile, adese ori le innadusiescu, dar éra si se ivescu sub forme deosebite pana candu in fine invingu, daca corespundu legei progressului, inaltiárei spirituali. Astu-feliu cestiunile de timpu desbinéza societatea, dar luptele aceste cuprindu fórte multu bine in sine, ele ne scutescu pre cátu se póte de directiuni false, nu ne lasa se amurtimeu, luminéza si ventiléza cestiunile din tóte pártile; candu vreau partidele se se estinda si se se intarésca, atunci atragu in lupt'a loru multime de poporu si astu-feliu misca spiritele. Actiunile timpului nu aparú nici odata singuratece, ci se estinde totu de un'a preste intréga viéti'a spirituala si materiala. Religiunea si politic'a, precumu si scienti'a si art'a inaintéza de odata, si de si nu au tóte rezultate egali, dar in tóte se aréta una nisuintia ecuiforma. De aceea cursulu desvoltárilorú scientifice se póte precepe intru adeveru, daca impreunámu cu densulu intréga directiunea timpului.

Teodoru Ceantea.

Societatea academica romana.

Siedinti'a din 23 Augustu 1877.

Membrii presenti: *N. Cretulescu, G. Sion, G. Bari-tiu, A. Odobescu, A. Roman, A. Treb, Laurian, V. Maniu, V. A. Urechia, N. Ionescu, I. Caragiani, V. Babesiu, D. Sturza si G. Stefanescu.*

Vice-presiedinte: *G. Baritiu*,

Se da lectura procesului verbalu alu siedintiei precedente si se adopta.

D. Urechia ofere pentru sal'a societatii academice o fotografie in formatu mare, reprezentandu unu tipu de femeia morlaca din Dalmatia in portulu nationalu.

Se primesce cu multumire.

D. Urechia asuntia, ca pentru siedinti'a publica de Joi are gata doue disertatiuni: 1. Notitia despre cartea d-lui Emile Legrand, *Récuel de Poèmes historiques, en grec vulgaire relatifs à la Turquie et aux Principautes Danubiennes*. — 2. Notitia bibliografica a Istriei si a Dalmatiei; observandu ca daca societatea doreste, este gata a le da citire.

Mai multi dintre membri ceru ca se se reguleze inca de astadi ordinea dilei pentru sedinti'a publica din Joia viitoare, ca publiculu se pota fi anuntiatu prin diare.

Facendu-se observatiunea, ca publiculu este avisatu prin conclusulu din siedinti'a de la 17 Augustu anulu curentu, publicatu prin diare, despre tinererea de siedintie publice in tote Joile, si ca prin urmare nu mai este trebuintia de o noua avisare, ordinea dilei pentru Joi'a viitoare se se fiseze in siedintia de mane.

Catu pentru prealabil'a citire a lucrarilor ce ar prezenta unii dintre membrii, spre a fi citite in siedintiele publice, despre care face mentiune d. A. Treb. Laurian, d-nulu Al. Odobescu este de parere ca nu este trebuintia a se citi mai dinainte si ca, de cum-va asupra raporturilor seu a lucrarilor, s'ar ivi necesitatea d'a se face observatiuni, acelea se vor face ca in siedintiele nostre ordinare, neavendu catusi de pucinu siedintiele de Joi, caracterulu unor sedintie solemne, in cari trebuia prevediuta de mai inainte tota program'a siedintiei.

Asemenea d. Laurian dice ca d-sa primesce si a se deschide in tote dilele publicului usiele societatei, pentru ca d-sa nu are secrete si, in siedintia publica, are se vorbesca totu asia precum ar vorbi in siedinti'a secreta.

Presiedintele, constatandu diferenti'a intre siedintiele publice ordinare si cele publice solemne, anuntia ca ordinea dilei pentru siedinti'a publica ordinara de Joi are se se fiseze mane si ca citirea de mai inainte a lucrarilor nu e de rigore; apoi ridica siedinti'a, invitandu pe membri a se constitui si a lucra in comisuni.

Vice-presiedinte: *G. Baritiu*.

Secretariu ad-hoc: *A. Roman*.

D i v e r s e .

„**Epitropi'a fondurilor comune**, dupa cum suntemu incunoscintiati, va tienne in $\frac{9}{20}$ Novembre a. c. siedintia plenarie pentru darea de imprumuturi si alte afaceri administrative.

„**Fondarea Constantinopolei**. Despre fondarea Constantinopolei sunt doue versiuni. In anulu alu treilea alu domniei sale, Constantinu celu mare, se hotari a intemeia o cetate cu numele seu. Trimise deci omeni invetiati se strabata Asia, Libia si Europa ca se gasesca unu locu potrivit. Imperatulu i placé mai multu loculu Troiei vechi, in sa in visu i-se arata loculu unde in vechime se afla orasiulu Bizantiu. Imperatulu urmandu visulu, ordona zidirea. Aci vediura lucratorii unu sierpe mare tarandu-se din gaur'a lui, unu vulturu se repezi asupra lui lu-apuca si sbura cu elu, standu mai multu timpu susu in nori, apoi cadiu in acelasi locu de unde sburase. Lucratorii in sa ucisera sierpele si scapara pe vulturu. Imperatulu speriatu, chiamo pe intieptii imperiului se talmacesca intemplantia. Intieptii respunsera: Acestu locu se va numi loculu celor siepte coline, va cresce si va fi renumitu in tota lumea, va fi asediatu intre doue mari, si valurile acestor'a lu-voru spalá. Vulturulu insemneza crestianismulu, sierpele paganismulu; dupa cum sier-

pele la inceputu a invinsu pe vulturu, asia crestini vor fi invinsi de pagani, in sa dupa cum lucratorii scapara pe vulturu si ucisera sierpele, asia crestinii vor invinge pe pagani eliberandu cetatea celor siepte coline. Nu se scie daca acestu mitu dateza din timpulu imperiului Tiariloru, cari si-intinsera domni'a peste Bulgaria, Macedonia, Albania, si Tesalia, si se intinsera cu lupt'a din campulu mierleloru, 15 Iuniu 1589. — Unu alu doilea mitu care se aude la Serbi, spune ca Constantinopolea nu este zidita de mana omenesca, ci s'a facutu singura. Unu imperatu mergendu la vanatore afla unu capu de mortu, pe care lu-calca cu petioarele calului. Atunci capulu dise; „De ce me calci, fiind ca si mortu totu mai potu face stricatiune?“ Imperatulu descaleca, lua capulu, si intorcandu-se a casa lu-arse, er cenusi'a o puse in hartie si o incuia intr'o lada. Facendu odata o calatoria, fat'a lui cea mai mare descuie lad'a si moindu degetulu in cenusia, lu-puse pe limba si incuia cenusi'a er la locu. In curundu, fat'a se ingreuna si nascu doi gemeni, unu baiatu si o fata. Imperatulu cunoscu indata ca capulu de mortu e vin'a. O data luandu pe baiatu pe genunchi, acest'a lu-apuca de barba, si voindu se afle daca baiatulu o facu inadinsu seu fora voia, puse pe o tava carbuni aprinsi, er pe alta tava auru, baiatulu puse man'a in tav'a cu aur. Imperatulu incepu a se teme de amenintierea capului; de aceea crescandu copilulu mare, lu-trimise in lumea larga: „Nicairi se nu te odihnesci, i dise imperatulu, pana nu vei afla doue rele crescute la unu locu.“ Tinerulu rataci prin lume, pana ajunse la loculu unde se afla capulu de mortu, si unde vediu unu spinu in jurulu carui'a se afla incolacitu unu sierpe. „Aci am se me oprescu“. Intorcandu-se baiatulu, se facu deodata dela spinarea lui pana la spinu unu zidu mare. Mai tardiu tinerulu ucise pe mosiulu seu si se facu imperatu peste Constantinopolu. Asia ne spune povestea. (Resboiulu).

+ **Resbelulu**. Nemicu nou de pe campulu de resbelu nu avemu de inregistratu. Strainii nu inceta cu laudele loru pentru eroismulu si bravur'a armatei romane in resbelu. De-si la redut'a Bucova, romanii fusera respinsi cu perderi, eta cum scrie diariulu francesu „Le Memorial Diplomatique“ despre ei: „Romanii au cercatu din nou contra Plevnei o eroica dar nefolositoare lupta. De candu rusii au asediatu acesta positiune, vedemu ca ei lasa cu totulu onorea operatiuniloru, junei si inflacaratei armate romané, operatiuni, cari sunt facute in scopu de a-o supune. Acesta onore in sa nu este fora pericolu pentru romani si ei o platescu cu generositate prin versarea sangelui loru. In 19 ale curentei luni (octobre) contra opiniunei generalului Tottleben se decise ca romanii se asalteze a dou'a reduta a Grivitiei, situata in faci'a aceleia pe care ei o luase la 12 septemvre; atacara dara si luara cu vitejie apropiierile redutei; in sa acestu primu succesu ii obligá la noie sfurtiari: trebuia acum se ia redut'a, cercara in sa fura respinsi prin resistinti'a inversiunata a tureloru, cari erau adapostiti inapoia parapetelor pe care romanii nu le cunosceau, si de unde ii primira printr'unu focu omoritoriu. Romanii fura nevoiti se se retraga ceea ce si facura, lasandu pe campulu de onore 283 morti, intorcandu-se in campulu loru cu aproape 650 de raniti. Daca acesta sangerosa ecatomba a avutu pentru romani unu singuru resultatu avantajos, a fostu acel'a de a da odata mai multu la lumina faimos'a loru calitate militara. Aceste june trupe intrunescu, pe langa soliditatea germana, audacia aventurosa a soldatulu francesu; toti corespondintii militari, cari ii-au vedutu in focu le dau acestu merit, care dupa noi ar fi o nedreptate de a-lu tagadu dupa atata sange versatu. Putemu regreta ca romanii au fostu impinsi de a lua parte activa in acestu resbelu desastras, dar nu putemu contestá uici importantia roluluicejoca in acestu resbelu nici sacrificiele ce facu pentru causa care a imbracisiat'o.“

— „Albin'a Carpatiloru“ nr. 10. contine urmatóriele materii: Mórtea lui Asanu, novela istorica (fine) de I. Al. Lapedatu. Datini, credintie si moravuri romane de S. Fl. Marian. Siedietorele de fete. Odissea, fragmentu din poesiile netiparite ale lui Ioanu Barac. Inmormentarea lui Al. Papiu Illarianu. Varietati.

Edictu.

La rogarea Stanei Iancu nascute Suacériu din Seceanu, carea cere despartire totala de catra barbatulu Avramu Iancu, carele ca ostasiu din Reg. N. 61. au disparutu in a. 1849 in Itali'a, prin acést'a densulu se citédia, ca pana intrunu anu de dile sè se presentédie naintea acestuia scaunu, pe bas'a §. 36 si 324 din legea dietala 54: 1868, incunostienduse previe, cumca de curatoru si defensoru oficiosu i s'a resolvatu asesorulu scaunulu Petru Anca din Ghiro'd'a; càci in casu contrariu procesulu acestu divortialu se va decide dupa prescisele canóne si legi regnicolare.

Din siedinti'a scaunulu protopresviteralu in Thimi-siór'a in 3. Octomve 1877 tienuta.

Mel. Dreghiciu, m. p.
Prot. Thimis.

Anunciu!

Subsemnatulu amu onóre a aduce la cunoscinti'a venerabilulu cleru, cà, langa

Stabilimentulu meu de Tipografia

din „strad'a bisericeii“ vis-à-vis de cas'a postala, am arangiatu unu asortimentu completu in *hartie, obiecte necesarie la scrisu si desemnu*, precum si totu feliulu de *tiparitura trebuintiöse oficielor bisericesci*, ce se potu capetá cu pretiuri fórte moderate.

Rugandu-ve se-mi acordati binevoitóra Dvóstra atentiune, me recomendu cu destinsa stima

Aradu, 18 Octobre 1877.

Stefanu Gyulai,
proprietariulu tipografiei.

J. D. DOGÉ

este dejà de totu mutatu si arangiatu in nou'a sa bolta

Aradu, piati'a capitala, la Nr. 32 in cas'a contelui Nádasdy,

si, ca firma romana, si-permite a recomandá in binevoitóri'a atentiune a on. publicu romanu asortimentulu seu bogatu si provediutu cu cele mai próspete si tocmai acum sositele marfuri in pandieturi, lingherie, albitùri, panure, postavuri, si in totu feliulu de articuli de mode pentru dame intocmai ca si pentru barbati; totu-de-odata mai recomanda si masinele de cosutu din cele mai bune si mai renumite in intrég'a lume, ce se afla in magazii sa.

Concursu.

1-3

Deórece recurentulu si alesulu preotu a repasitu a cuprinde parochi'a din *Hidisielulu* de susu, protopresbiteratulu Oradii-mari, in urmarea ordinatiunei Venerabilulu Consistoriu eparch. gr. or. oradanu se escrie concursu de nou pentru acést'a parochia, emolumintele suntu: 26 jugere de pamentu clas'a II., dela 140 case un'a vica de cucurudiu dela tota cas'a, stólele indatinete si cuartiru liberu.

Doritorii de a recurge la acést'a parochia vacanta, voru avé a-si trimite recursulu intitulatu Comitetalu parochialu deadreptulu la subscrisulu in Oradea-mare, pana in 20 Noembre a. c. candu va fi si alegerea.

Datu in Oradea-mare, 25 Octobre 1877.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu **Simeonu Bica**, protopresbiterulu Oradii-mari.

1-3.

Prin decisulu consistorialu dtto 26 Septembre a. c. Nr. 728. Pl. langa parochulu din *Tulc'a*, protopresbiteratulu Oradii-mari, incuviintiendu-se aplicarea unui capelanu, in contielegere cu parochulu Moise Porumbu si comitetulu parochialu pentru deplinirea acestui'a postu se escrie concursu pelanga urmatoriele emoluminte: 1 Din birulu preotiescu a trei'a parte, care face 114 vici de cucurudiu adeca: Un'a suta patrusprediece vici cucurudiu, pretiuitu vic'a 1 fl. face de totu 114 fl. 2. Din stólele preotiesci a trei'a parte care face calculu de medilocu 85 fl. 3. Din pamentulu parochialu a trei'a parte 12 holde catastrale, estimatu venitu curatu 80 fl. Éra din venitululu fenului in acestu pamentu fara spesele stransului 6 capitie estimatu 60 fl. 4. Venitululu din s. biserica a trei'a parte care nu se póte estimá. 5. Locuinti'a libera, despre sarea se va ingrigi comunitatea bisericeasca.

Concurentii suntu avisati a produce testimoniu din clerica si de VIII-clase gimnasiali, testimoniu de calificatiune clas'a I-a. La recursulu cu aceste instruatu se se adnesodie si testimoniu despre portarea morala, si asia recursulu va avea alu substerne deadreptulu (intitulatu comitetulu parochialu) Protopresbiterulu Oradii-mari Simeonu Bic'a in Oradea-mare, pana in 21 Noemvve a. c. candu va fi si alegerea.

Datu in Oradea-mare 25. Octobre 1877.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu **Simeonu Bic'a**, protopresbiter. Oradii-mari.

1-3.

1. Pentru ocuparea parochiei si a statiunei invetiatoresci din *Iarcosiu* prin acést'a se escrie concursu cu terminu pana la 13 Noembre a. c. — veniturile acestoru posturi imbinate suntu: a) $\frac{1}{2}$ sesiune pamentu, b) biru câte o mesúra cucurudiu si stólele indatinete dela 50 case. c) 63 fl. salariu anuale, d) 8 sinice bucate, e) lemne indestulate de incalditu si f) cortelu liberu cu gradina.

2. *La Camna* pentru deplinirea parochiei asisderea se deschide concursu pana la 14 Noembre a. c. venitele parochiei sunt $\frac{1}{2}$ de sesiune pamentu, biru si stólele dela 80 case si cortelu liberu cu gradina.

3. Pentru ocuparea parochiei din *Paiusieni* se escrie concursu pana la 16 Noembre a. c. venitele parochiei suntu $\frac{1}{4}$ sesiune pamentu, o gradina, biru si stólele dela 120 case si déca eventuelminte s'ar esoperá — precum se crede imbinarea parochiei cu statiunea invetiatorésca — asijderea vacante, — catra aceste venite se vor mai adauge: 100 fl. salariu anuale, 13 cubule bucate, 8 orgii de lemne, cuartiru liberu si bunu dimpreuna cu o gradina de legumi.

Recurintii sunt pofiti sub durat'a concursului a-si substerne recursele loru — protopresbiterului subsemnatu. Buteni (Butyin, com. Aradu), la 26 Oct. 1877.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu **Constantinu Gurbanu**, protopresbiteru.

1—3.

Concursu se escrie de nou pentru ocuparea parochiei vacante din comun'a *Surduculu-micu* protopopiatulu Fagetului pana in *siese septemani dela 1-a publicare*. — Emolumentele sunt una sesiune parochiala de 32 jugere, stola si birulu dela 125 case au in natura séu 1 fl. v. a. de casa.

Doritorii de a ocupá acésta parochie, au a-si trimite recursurile loru — instruate in sensulu stat. organicu bis. adresate comitetului paroch. catra Rev. D. protopopu Atanasiu Ioanovicu in Fagetu. Surducu in 26 Octob. 1877.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu protopp.

1—3.

Pentru deplinirea definitiva a statiunii invetiatoresci *Ociu* protopresbiteratulu Halmagiului se escrie concursu cu terminulu de alegere *14 Noemvre st. v. a. n. c.*

Emolumintele anuali: 300 fl. v. a. 5 orgii de lemne lungi din care va fi a se incaldí si scola, cuartiru liberu si gradina de legumi.

Doritorii de a ocupá acestu postu sunt avisati ca recursele provediute cu documintele necesarie avisate comitetului parochialu pana in 13 Noemvre s. t. a. c. a le trimite subsemnatului inspectoru scolaru in Halmagiu.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu **Ioanu Groza**, protopresbit. si inspector scolaru.

1—3.

Pentru deplinirea parochiei vacante *Ste'a* din protopresbiteratulu Halmagiului se publica concursu.

Emoluminte anuali: 25 litre cucurudiu sfarmatu dela fiescecare numeru de casa si stolele indatinate. Numerulu caseloru 66.

Doritorii de a ocupá acésta parochia sunt avisati ca recursele provediute cu tote documintele necesarie adresate comitetului parochiale, pana in *15 Noemvre st. v. a. c.* in care di se va tiené si alegerea, a le trimite subscrisului protopresbiteru in Halmagiu.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu **Ioanu Groza**, proto.

1—3.

Concursu se deschide pe statiunea invetiatorésca din *Valcaniu* cottulu Torontalu, inspectoratulu B-Comlosiului, pana la *21 Noembre a. c. vechiu*, in care diua va fi si alegerae. Emolumintele sunt: 120 fl v. a. bani gata, 40 meti grâu, 2 orgii de lemne, 8 orgii de paie din care este a se incaldí si scol'a, 50 fonti sarie, 25 fonti de lumina si 2 jugere pamentu aratoriu estravilanu in canepiste, cuartiru liberu si gradina de legumi.

Doritorii de a recurge la acést'a statiune invetiatorésca au se-si instruedie recursurile conformu statutului organicu adresande comitetului parochialu din Valcaniu si trimitiende inspectorului scolaru **Vinceniu Sierbanu** in Banat-Komlós pana la diu'a de alegere.

Recurrentii au se se presente in persóna in veri o domineca séu serbatore pana la diu'a de alegere spre a-si aratá desteritatea in cantari si tipicu.

Valcaniu, 16 Octobre 1877,

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **V. Sierbanu**, protop.

1—3.

Pentru deplinirea parochiei devenite vacanta prin mórtea parocului Vasiliu Tiaposiu din *Socodoru*, in protopresbiteratulu Chisineului se escrie concursu cu terminu de alegere pre *21 Noemvre st. v. a. c.* adeca in diu'a de intrarea in st. biserica.

Emolumintele: un'a sesiune de pamentu, dela fia care casa cu pamentu cate o vica de grâu, si un'a cucurudiu, éra cei cu casa fara pamentu, una vica de grâu, precumu si stólele indatinate dela servitiurile preotiesci.

Dela recurrenti se poftesce absolvirea aloru 8-clase: gimnasiale si maturitate, essamenu de cualificatiune pentru parochie de frunte, si de a se presentá in vreo duminica séu serbatóre in st. biserica spre a-si aratá desteritatea teologii absoluti in cantare si tipicu, éra preotii in predica. Recursele sunt de a se trimite pana in 14 noemvre R. Domnu protopresbiteru tractualu Petru Chirilescu in Chitigház (Kétegyház) Comitatuui Bichisului.

Este de a se observá cà la aceasi parochia se afla unu capelanu carele la casu de nu aru fi alesu si intaritu, pana la espirea aloru trei ani dela mórtea parochului, va folosí jumetate din tóte beneficiile parochiale.

Socodoru la 20 octobre 1877. v.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine **Petru Chirilescu**, protopresbiteru.

2—3.

Pentru deplinirea statiunei invetiatoresci la scól'a gr. or. confesionala din *Zimbru* cu filialele *Brusturescu* si *Dulcele* in inspectoratulu Ienopoliei (Boresineu) comit. Aradului, cu tormanulu de alegere pe *21 Noemvre a. c.* st. vechiu.

Salariulu anuala 157 fl. 50 cr. v. a. 5 cubule de grâu, 5 de cucurusu, 12 orgii de lemne din care este a-se incaldí si scóla, — cuartiru cu gradina pentru semenatu.

Recurrentii, au se produca testimoniu despre absolvirea preparandiei, de cualificatiune, si atestatu despre conduit'a loru de pona aci. Se mai recere dela recurrenti, ca in vre-o dumiveca ori serbatóre, sa se presinta la sant'a biserica ca se-si arate desteritatea in cantulu bisericescu si tipicu. — Recursele adresate comitetului parochialu, se voru trimite la oficiulu parochialu in Zimbru per Gurahoncz.

Zimbru 21 Octomvbre 1876.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu **Nicolau Beldea**, inspectoru scolaru.

2—3.

Conformu decisiunei Venerabilulu, Cousistoriu Eparchialu Oradanu dto 26. Septem. a. c. Nr. 678. B. preotulu betranu din Feheteu dechiaranduse de nepotintiosu, prin acésta se deschide concursu pentru parochi'a de a III.-a clasa *Feheteu* si *filia Bucea*, protopres. Pestesului pana la *17 Noembre. a. c.* in care diua va fi-si alega.

Emolumintele sunt din Feheteu dela 160 case câte una vica cucurudiu sfarmatu, una gradina de 800 stangeni

folosirea alor 5 jugere catastrale de pamentu, si stolele indatinate, ér din filia Bucea dela 50. casi birulu preotiescu si stolele usuate, din tóte aceste $\frac{1}{3}$ parte va compete preotului deficientu in rate trilonarie.

Doritorii de a concurge pentru acésta parochie suntu poffiti a-si trimite recursele instruate in sensulu Statutului Organicu subscrisului administratoru protopresbiteralu per Élesd, intitulat comitetului parochialu.

Datu in Fechetu in 14. Octomvre v. 1877.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu **Teodoru Filippu**, administratoru protopopescu.

2—3.

Pe statiunea invetiatorésca din **Monostoru** langa **Ving'a** indiestrata cu emolumintele anuali: de 165 fl 80 cr, 60 chible de grâu, 5 fl. pentru scripturistica, 5 fl pentru conferintie, 4 jugere de pamentu de clas'a I, 4 orgii delémne, 4 orgii de paie, apoi pentru incaldirea scólei 4 orgii de paie, gradina de legumi, si cortelu liberu din 2. incheputuri, se deschide concursu pana in **13. Noemvre a. c.** candu se va tiené si alegerea, si pana candu aspiratorii potu substerne recursele loru prevedute cu testimoniu de cualificatiune si cu atestatu despre moralitatea loru, inspectoru ari cercualu din Thimisior'a Mel. Dregheciu; si totodata a se presentá in biserica in vreo dumineca séu serbatóre spre documentarea destaritatii loru in cantare si tipicu. Cei cu clase gimnasiali vor avé preferintia.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine, **Mel. Dregheciu**, m. p. Insp. de scola.

2—3.

Ne putenduse indepliní postulu de invetiatoriu, la scóla confesionala greco-orientala romana din comun'a **Partosiu**, in urmare decisiunii onorat comitetu parochialu cu dt. de $\frac{9}{10}$ a. c. se escrie de nou Concursu, cu terminu pana in **30 Octom. a. c. v.** in care diua va fi si alegerea

Emolumintele impreunate cu acestu postu suntu in bani gata 130 fl. v. a. in naturale 30 meti grâu si 10 meti cucuruзу, 2 orgii de lemne pentru invetiatoriu. 6 orgii de paie pentru scóla, $3\frac{3}{4}$ jugere de pamentu aratoriu. 6 fl v. a. spesele scripturistice, 6 fl. v. a. spesele conferintieloru. 20 cr. dela una inmormentare unde va fi poffitu. cortelu liberu cu $\frac{1}{4}$ jug. de gradina pentru legumi.

Recurrentii suntu avisati, se-si instrueze petitiunile si documentele recerute, in sensulu stat. organicu bisericescu adresate respectivului Comitetu parochialu, catra concernintele D. Protopresbiteru Ioan u P. Seimanu in Ciavova.

NB. Alesulu aretandu progresu intru invetiaturi cu tinerimea, póte avea sperantia de inbunatatirea salariu ui seu. Partosiu in 12 Octom. 1877.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu M. O. D. Prot. **Ioan P. Seimanc.**

2—3.

In urmare stramutarii invetiatorului Vasiliu Radu la Cenadulu Serbu, postulu invetiatorescu dela scola elementara din **Beba-veche** devenindu vacantu, pentru deplinirea aceiua se publica concuusu cu terminu de alegere pe $\frac{8}{20}$ noemvrie.

Emolumintele suntu bani gata 300 fl. v. a. 3 lantiuri pamentu estravilanu I clasa, 6 orgii de paie, din care are a se incaldí si scól'a, dela inmormentari 40 cr. quartiru liberu.

Doritorii de a ocupá acésta statiune suntu poffiti recurserile sale prevedute cu documentele prescise in statu-

tulu organicu pana iu $\frac{7}{19}$ **Noemvre a. c.** a le inaintá subscrisului inspectoriu scolariu in Sietinu.

Dela recurrenti se astépta cunóscerea limbei magiare perfectu, si in cutare Duminica séu serbatore se se arete in biserica din **Beb'a veche** (Cottul Torontál), Protopopiatulu Banat-Comlosiului, pentru a-si aretá cunoscinti'a in cantari si tipicu.

Datu in Sietinu $\frac{16}{28}$ Octom. 1877.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Teodoru Popovicu**, insp. scolariu.

3—3.

Concursu nou se escrie pentru deplinirea statiunei invetiatoresci vacante din comuna **Tauti**, inspectoratulu Agri-siului, cott. Aradului, cu terminu de alegere pana la **6 Novem. a. c.** candu va fi si alegerea.

Emolumintele suntu: in numerariu 220 fl. v. a. dela tóta inmormentarea 50 cr. 12 stangeni de lemne din care se incaldiesce si scóla, si quartiru liberu cu gradina de legumi.

Doritorii de a ocupá acestu postu suntu poffiti se dovedésca cá a) au absolvatu preparandi'a si au depusu examenulu de cualificatiune b) sunt de religiunea gr. or. rom. c) se produca atestatu despre servitiulu invetiatorescu de pana acuma, si in fine se se presinte la s. biserica pentru recomandare in cele rituale; concursulu cu documintele adresatu catra comitetulu parochialu se se trimita concernintelui inspectore de scóle in Szöllös per Pankota.

Tauti 10 Oct. st. v. 1877.

Comitetulu parochialu.

Cu consensulu meu, **Demetriu Pop'a**, inspect. de scóle.

3—3.

Concursu pentru statiunea invetiatorésca confesion. gr. orient. rom. din comuna **Valea-mare Poganicu**, cottulu Carasiului, protopresb. Jebelului, cu terminu pana la **ultima Novembre 1877.**

Emolumintele suntu: in bani gata 260 fl. 1 jugere de livada, 8 orgii de lemne din care are a se incaldí si scól'a, catra acést'a se mai adaoga la salariulu invetiatorescu unu beneficiu de 40 fl. din partea Ilustritatii Sale D. proprietariu mare de Duleu si Valea-mare Georgiu Ioanovicu, si cortelu liberu cu gradina de legumi.

Cei ce dorescu a ocupá acestu postu invetiatorescu si-voru tramite recursele instruate in intielesulu stat. org. si adresate comitetului par. Rever. D. protopresb. Alesandru Ioanovicu in Jebeliu pana la ultima Novembre 1877.

Valea-mare Poganicu in 12 Octobre 1877.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu Dlu protopr. tractualu.

Nr. 2181.

610. scol.

3—3.

Pentru catedr'a de caligrafia si desemnu la institutul pedagogicu-teologicu, prin acést'a se deschide concursu pana la 30. novembre st. vechiu an. cur., pana candu recurrentii, recursele loru instruate cu documintele necesarie se le astérna la subscrisulu Consistoriu. Acést'a catedra are dotatiune anuala de 300 fl. v. a., ce se solvesce in rate lunarie. Aradu, din siedinti'a senatului de scóle, dela $\frac{10}{22}$ octobre. 1877.

Ioanu Metianu,
Episcopulu Aradului.

Redactoriu respundietoriu: **Vinceniu Mangra.**